

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 150 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 250 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Od načelne jasnosti k spravljivosti in strpljivosti.

Delegatom in udeležencem pokrajinske skupščine!

Hvalevredno je vsako prizadevanje priti našim desidentom nasproti in jim olajšati zopetni vstop v Udruženje, ako vodijo to prizadevanje čisti nagibi in umetno ne vznemirjajo duhov v naših vrstah ter ne rušijo stanovske discipline.

Ne zanikamo, da bi se ponekod tudi na naši strani ne delale napake osebnega naziranja in značaja — ker si niso še vsi deklarirali osvojili načel deklaracije v njih duhu — kakor tudi nečemo delati za razne osebne napade in denunciacije odgovorne v celoti vse nasprotne našega pokreta, ker vemo, da jih tudi mnogi od njih obsojajo.

Prvo je, da gremo preko osebnosti — ki so nekaterim še vedno edini cilj in vidik za presojo vseh vprašanj — na dnevni red in da izginijo osebne sovražnosti, ki so znak slabe vzgoje ali nizkotnega mišljenja. Ni zblizanja brez možnosti stvarnega razgovora.

Prezreti pa ne smemo, da niso toliko osebnosti, ki ovirajo zblizanje, ampak predvsem stara miselnost, posebno pa predsodki, ki si nadevajo načelni značaj, pri naših desidentih. Oni ne morejo in ne marajo pristati na načelno smer organizacije in to javno naglašajo, posebno podčrtavajo predsodek, da bi sedeli skupno s tovariši drugega političnega prepričanja. Na drugi strani pa ni možno stanovsko edinstvo — pravo, iskreno, brezpogojno stanovsko edinstvo — na drugi strani, kot jo nudi naša smer in ni nobenega govora, da bi to bazo zapustili.

Kdor bi to hotel bi nas zapeljal na stranpoti in bi načelno hotel zopet izriniti en del učiteljstva iz naše organizacije, česar od naše smeri ne more nihče trditi.

Ideje popolnega stanovskega edinstva brez ozira na izvenstanovsko opredelitev ne žrtvujemo za nobeno ceno, ker smatramo njeno udeležitev kot življensko nujnost stanu in šole. Prepričani smo, da nam more gotove skupne vzgojne in kulturne naloge uspešno vršiti in skupne naše interese z uspehom ščititi in zastopati le enotna organizacija; prepričani smo, da vrši taka enotna organizacija poleg svojih bližnjih nalog velevažno funkcijo v narodnem in državnem življenju, ker združuje v odrejenem področju sile k pozitivnemu delu, ki jih politika razdvaja in je to najboljše šola k politični strpljivosti in zrelosti; prepričani smo, da samo enotna organizacija lahko ekonomsko izrablja vse sile stanu, jih enotno usmeri ter ustvari iz učiteljstva ono velesilo, ki bo imela odločilni vpliv v našem javnem življenju.

Kakor je vse to na videz enostavno in posebi umevno, vendar priznavamo, da je za mnoge tovariše težko se sprijazniti z mislijo in se zamisliti v možnost, da bi skupno v eni organizaciji delali za napredek šolstva in korist stanu s svojimi tovariši drugega političnega naziranja — političnimi antipodi. So med njimi vrli tovariši, a vsa njih politična vzgoja, vsa ogromna teža spominov in tradicij jim zabranjuje

je jasen pogled na današnji položaj.

Idejno so ostali tam, kjer so bili pred svetovno vojno. Vzgojeni so bili v duhovni tesnosrčnosti in intoleranci. Te tovariše je težko prepričati, ker se preveč oklepajo preteklosti in se premalo zamišljajo v sedanjost in bodočnost.

Koliko nasprotstva izvira iz načelne nejasnosti in idejne starokopitnosti in koliko nas še loči, je razvidno iz pisanja glasila naših desidentov. Med našim in njihovim stališčem obstoja doslej še načelna vrzel! Neiskreno je vsako prizadevanje, zatistiti oči pred tem dejstvom in speljavati naš spor na osebno polje. Z osebnostmi in pod firmo brezpogojne sloge izbegniti iskrenemu načelnemu sporazumljenju, bi bilo malo možno in malo častno! Ko zapustijo desidenti svoje ekskluzivno stališče in načelno pristanejo na našo smer, pojde vse drugo gladko!

Kar je bilo mogoče enim, mora biti mogoče tudi drugim. Od nikogar ne zahtevamo, da bi žrtvoval svoja načela in delal nasilje svojemu mišljenju.

Vsiljuje se nam naravnost vprašanje, kako je mogoče, da pripada večina učiteljstva, ki je ostala v Udruženju, ravno isti politični smeri, kakor naši desidenti — med njimi odlični, vplivni možje — in vendar navajajo naši desidenti to politično naziranje kot načelen razlog za svoj izstop. Kako je nadalje možno, da so ostali v Udruženju organizirani učitelji-socialisti, ki se po svojem mišljenju stokrat bolj razlikujejo od političnega mišljenja članov bivše Slom. Zveze, kot naši desidenti izven organizacije od svojih političnih somišljenikov v organizaciji?

Odgovor ne more biti drugi kot ta, da so eni svobodomiselniji, treznejši, politično zrelejši, strpljivejši od drugih. Vedno je bilo tako: čim več jasnosti v načelih, tem več strpljivosti in obratno. Le kdor je v načelih jasn, se lahko svobodno druži s komurkoli, ker se vedno zaveda, kaj ima z drugimi skupnega in česar nima skupnega. Iskal bo skupnega dela in skupnih smotrov, ne pa kazal le na ono, kar nas razdvaja. Dočim se eni zavedajo, da brez preloma s kvarnimi tradicijami, brez emancipacije od stare miselnosti, ki je v veliki meri plod nemške vzgoje, ni mogoče spoznavanje novih nalog in novega položaja v narodni državi, se drugi trdovratno drže starih gesel in starih ideologij in za nobeno ceno nečajo priznati kvarnosti prejšnje smeri v stanovski politiki, ki jo je uvidelo in pripoznalo učiteljstvo. Nečajo pripoznati škode, ki jo je prizadejala našemu stanu, ker je cepila njegove sile in jih zapravljala v brezplodnih bojih.

Na žalost moramo ugotoviti, da predstavlja naši desidenti duhovno najbolj okoreneno skupino slovenske inteligence in capljajo daleč zadaj za razvojem in lastni stranki. Edina skupina je to napredne politične smeri, ki rada patetično — dasi vse prej kot resno — povdarja razliko svetovnih nazorov in se igra kulturne bojovnike.

postavi kot prva točka koncertnega sporeda.

Interpretacija je bila v splošnem prav dobra, pevci ugodno razpoloženi in disciplinirani, priporočali pa bi vsekakor več harmonične skupnosti, da se bo sleherni pesem glasila kakor iz enega liva. Ker pa se doseže to samo po mnogih in vztrajnih skupnih vajah, naj prihajajo člani pevskega zbora redno, brez izjeme in izgovora k določenim pevskim vajam.

Po glavnem letošnjem koncertu, ki se bo vršil ob priliki pokrajinske skupščine v Kranju, bo treba predvsem zbor v tenorih glasovno okrepiti in urediti razmere glede pevovodstva ter odstraniti vse one tajne sile, ki skušajo zbor udušiti. Da se to ne bo zgodilo, nam jamči izborni pevski material, vztrajnost in nepopisna požrtvovalnost članov pevskega zbora UJU.

Novi učni načrt za praktične vaje na učiteljskih.

V kratkem dobimo nov zakon za učiteljske, h kateremu moramo zavzeti svoje stališče. V prvi vrsti nas zanimajo določbe novega zakona o praktični izobrazbi gojenec učiteljskih. Kar se tiče ustroja učiteljskih, se menda ne bo veliko spremenilo, kvečje

Prinašamo ta dopis, kot mišljenje prizadetih grogov, dasi se ne strinjamo povsem z njim. V interesu stvari je, da se oglašijo tudi drugi in se razčisti vprašanje z obeh vidikov. Uredn.

V svoji zakrknjenosti ne opaža, da stoji tu med lastnimi političnimi somišljeniki popolnoma osamljena, da se je v masi slovenskih naprednjakov izvršil polagoma preokret na desno, da naprednost zgublja svoj prvotni pomen kot kulturnobojno geslo in postaja vedno bolj politična označba pravih jugoslovenskih nacionalistov, ki presojajo kulturna vprašanja edino z nacionalnega stališča, ne pa z vidika kakega svobodomiselnega svetovnega nazora.

Za ločitev duhov postaja vedno odločilnejši nacionalni in gospodarski moment, kar je treba pozdraviti, ker ima ta ločitev duhov svojo osnovo v realnem življenju in se tako naše politično življenje enostavnije usmeri ter se izloči iz njega gesla, ki so zanašala samo zmedo v našo javnost. Slovenski »liberalizem« ni bil nikoli kulturnoborben, najmanjše je to danes in prav je, da prenehamo s slepomišljenjem v načelnih vprašanjih. Slovensko učiteljstvo se je baš s tem najbolj odtujilo narodu, ker je zanašalo vanj gesla, ki so razkrajala njegove odporne sile v narodnem eksistenčnem boju. To priznamo!

Baš kulturnopolitična načela pa bi naj bila po mišljenju naših desidentov ona nepremostljiva ovira, ki onemogoča skupen stanovski nastop vsega učiteljstva, zlasti pa skupni kulturni program stanovske organizacije. Niso morda socialisti in prepričani ter dosledni svobodomiselnici, ki to povdarjajo, ampak naprednjaki-nacionalisti.

Tak radikalizem, ki ni radikalizem, taka doslednost, ki ni doslednost, sta možna edino radi tega, ker nam manjka prava politična izobrazba. Tu bo treba zastaviti naše sile!

Čudno se glasi argumentacija pristavšev stare smeri, češ da smo žrtvovali svoj kulturni program, ko organizacije sloven. učiteljstva doslej lastnega kulturnega programa, zgrajenega na spoznanju narodove duše in narodovih potreb, sploh imele niso in so se naslanjale le na kulturne smeri strank; ko je možna izgradnja in udeležitev takega programa šele sedaj, ko smo se osvobodili tesnih spon in predsodkov stare smeri. Kdo more trditi, da so organizacije

ANTON SKALA, Maribor:

Program naše organizacije v bodočnosti.

(Konec.)

Interes naroda zahteva neodvisnosti in svobodo učiteljskega stanu.

Nujno je potrebno, da v dobah, ko se vrše brezobzirni, večkrat tudi nezakoniti in višja čustva malo ali nič upoštevajoči politični boji, ko se razplamte strankarske strasti in se zapostavljajo narodni interesi interesom strank, odloči nekdo, da bo stal svojemu narodu ob strani, ga čuval in mu kazal pot do kulturnega, gospodarskega in socialnega napredka, do zavesti narodne svobode in veljave in do pravega pojmovanja človečanstva.

Jugoslovanski učitelj se je odločil, da hoče biti duhovni vodnik in mentor svojemu narodu.

Toda, kdor hoče biti duhovni vodnik naroda, mora imeti zato potrebna svojstva:

vodile po lastnih vidikih kulturno delo učiteljstva, kar ga je bilo? Kdo more zanikati, da imamo prav vsi občutek, da slovenski učitelj nima onega ugleda in vpliva med narodom, ki bi ga moral že po svojem številu in radi svoje teritorialne razporejenosti po vsem slovenskem ozemlju imeti? Ali ne bi slepili samega sebe, ako bi iskali vzroka samo pri nasprotnikih šole? Niti zavedali se nismo, da so nas vodile tuje sile, ki smo jim slepo sledili? A ne samo naprednjaki, temveč vsi! Ali je res ali ni res, da smo neizmerno mnogo svojih sil potrosili v brezplodnih bojih, ko bi jih organizacija morala varovati pred trošenjem in cepljenjem ter jih usmerjati k pozitivnemu, produktivnemu delu? Priznajmo raje, da smo veliko zamudili vsi, na obeh straneh in da je zato treba s podvojeno energijo iti na delo, da zamujeno popravimo. Škoda bi bilo za najmanjše sile, ki bi jih še nadalje trosili.

Vsi si želimo stvarnega dela. S tega vidika moramo zelo obžalovati, da stoji še en del slovenskega in hrvaškega učiteljstva izven vrst Udruženja. Zavedamo se, da nas to dejstvo lahko ovira v enotnem nastopu in zmanjšuje uspeh naših akcij. V rušenju in negativnem delu lahko tudi šibke sile dosežajo uspehe.

Zato je naša želja, da se naši desidenti čimprej vrnejo v naše vrste, da se sprijaznijo v interesu stanu z novo smerjo ter nam vsaj, ako ne drugače s pozitivno kritiko v organizaciji sami pomagajo pri ogromnem delu, ki nas čaka. Priznavamo, da smo v tekočem društvenem letu znatni del svojih sil porabili za vzdrževanje discipline, za utrjevanje nove smeri in odbijanje napadov in da čaka glavni del naših nalog še na rešitev. Z letošnjo skupščino hočemo storiti odločen korak naprej k programatičnemu delu.

Na napačni poti so oni, ki hočejo rešiti vse vprašanje z osebnega stališča ter s tem speljati skupščino, da bi prezrla gorje stanovsko načelne vidike, na katere lahko desidenti, ako jim je pri srcu interes stanu, pristanejo — ne da bi pri tem zastavili svoje politično prepričanje.

mora biti prost, svoboden, ugleden, prožet z zavestjo edinstva in sloge, verovati mora v svoje poslanstvo in delati le iz ljubezni do stvari.

Ta veliki namen zahteva, da bodi učiteljski stan neodvisen, edin, složen, ugleden, vpliven, prožet z živo vero v svoje poslanstvo in poln ljubezni do dela. Danes še ni učiteljski stan na tej stopnji organizacijskega razvoja, brez dvoma pa je potrebno za stan in je v korist javnega življenja, da se na to stopnjo povzpne.

Ali se učiteljstvo zaveda, da je to res potrebno?

V prvem letu diskusij o neodvisni, edinstveni, vplivni, samo strokovni učiteljski organizaciji, si je ta ideja pridobila že ogromno število pristašev.

pouka v letnikih, bilo je pa tudi v prid vadnici, ki je dobila pri ocenjevanju dela gojencev tudi marsikatero pobudo.

Splah sta se vadniški učitelj in profesor pri kritiki spopolnjevala, kar je prvi povdarjal bolj metodično, drugi bolj stvarno ali znanstveno stran. To ozko sodelovanje, ki je bilo v korist celemu zavodu, mora s prihodnjim šolskim letom prenehati, kajti naloge profesorjev pri praktični izobrazbi gojencev prevzame po novem učnem načrtu, ki je bil izdan pred nekaterimi meseci, ena sama oseba: nastavniki metodike.

Če bo ta še tako zmoežen v svoji stroki, ali bo mogel nadomestiti profesorje? Nastavnik metodike bo podajal v vseh razredih vadnice vzorne učne slike iz vseh predmetov osnovne šole. Pri njegovem pouku bodo navzoči gojenci 3. in 4. letnika in tudi vadniški učitelji. Ali se hoče s tem pouk nekako unificirati? Škoda, da pri se stavi novega učnega načrta ni bilo nikogar, ki bi se potezal za zgoraj navedene dobre določbe starega org. pravilnika.

Nastavnik metodike bo poučeval tudi metodiko vseh predmetov. Gotovo pa je, da je metodična literatura tako obširna, da je ena sama oseba ne more obvladati vistem obsegu, ki je za pouk na učiteljsko potreben. Akoravno je n. pr. učitelj petja ali telovadbe v prvi vrsti poklican, da poučuje tudi metodiko svojega predmeta, bo to vendar upravljal za naprej nastavnik metodike.

Pa kaj metodika!

LISTEK.

J. M.:

Koncert pevskega zbora učiteljstva UJU v Št. Vidu in na Viču pri Ljubljani.

V nedeljo, 19. junija t. l. je priredil učiteljski pevski zbor pod vodstvom profesorja M. Bajuka kar dva dobro obiskana in kljub raznim težkim oviram sijajno izpadla koncerta. Da ni to prazna fraza, dokazuje dejstvo, da je več šentvidčanov prišlo zvečer na Vič, še enkrat poslušati lepo zapete pesmi.

V marsičem sta ta dva koncerta preskosila onega v Trbovljah. Predvsem naj omenim »Vragovo nevesto«, ki je bila v dinamično-agogičnem oziru podana tako, da bi je bil lahko vesel sam g. Adamič. Pesem je težka, a dobro in pravilno zapeta zelo učinkovita, kar je dokazalo živahno odobravanje občinstva. Upamo, da bo pri prihodnjem koncertu v Kranju navzoči tudi nje ustvaritelj. Tudi druge pesmi so bile pod spretnim in temperamentnim vodstvom prof. Bajuka prav dobro zapete. Na splošno željo občinstva so se morale nekateri pesmi, zlasti one za ženski zbor, posnoviti. Brez škode pa je odpadla Zgančeva »Zibu haja« za moški zbor. Prvi tenor, ki so itak maloštevilni, so bili ta dan, zlasti še zvečer prehlajeni, vsled česar bi krasni pianissimo ne prišel do prave veljave. Pri prihodnji vaji naj se ta pesem dobro opili in

Vseh gotovo ni mogla pridobiti in tega tudi ni nihče pričakoval in bi bil pravi čudež, če bi jih. Preveč je še med nami tovarišev, ki ob strani stojijo in čakajo na uspehe, ki jih bo dosegel novi pokret v stanovski politiki in prav radi zabavljajo.

Če ti uspehi niso takoj vidni, ne da bi pomislili, da je na začetku vsakega pokreta treba mnogo vztrajnosti, potrpljenja in jeklenih živcev, da se z idejo prodre do onih mest, kjer se uspehi dosežajo.

Mnogo pa je med nami tovarišev, ki še ne morejo ločiti izvenstanovske opredeljenosti od stanovske borbe in so prepričani, da bo tudi v bodoče mogoče doseči uspehe le z izvenšolskim političnim delom. Pričakovati pa smemo, da bodo ti tovariši po treznem prevdanku izprevideli, da je politično delo popolnoma drugo kot stanovsko in da more na pristojnem mestu in ob svojem času vsakdo opravljati oboje, ne da bi radi tega prišel v navzkrižje s svojimi nazori.

Spoznali pa bodo obenem, da ni tovariško in ne lepo, ako se da kdo nagraditi za svoje politično delo z nagrado, ki si jo je drugi tovariš zaslužil s stanovskim delom. Za politično delo zahtevamo nagrade, ki jih politične stranke lahko dajo iz svojega področja in so jih deležne in jih uživajo razne ličnosti ne redko za naše delo; nikdar pa ne smemo za svoje politično delo izpodrinuti stanovskega tovariša z mesta, do katerega ima prednost pred nami. Čut stanovske morale mora biti najprej razvit v nas, ako hočemo dvigniti moralno v javnem življenju!

Pridige o morali, ljubezni in veri so kaj nevhvaležen posel in nihče jih ne posluša rad, pa naj govori kdorkoli in kjerkoli. Mnogo prepričevalnejša od besed so dejanja. Ako more govornik abstraktnost besede podkrepiti s konkretnostjo dejanja, potem ideja, ki jo širi tem hitreje zajame poslušalstvo in prepriča članstvo.

Gospodarska osamosvojitev učiteljstva.

Mnogo se govori v naših vrstah o Učiteljskih domovih. Važnost Učiteljskih domov je za naš stan tako velika, da ne moremo dovolj povdariti. V Učiteljskih domovih bomo sami vzgajali svoj naraščaj. Tam bomo lahko celim generacijam zbužali zavest skupnosti, stanovske morale, ljubezni, dolžnosti in utrjevali v njih vero v poslanstvo učiteljstva. Toda gradbe Učiteljskih domov ne smemo pustiti le učiteljskim edincem, to se razvija prepočas; počasni razvoj pa izčrpa tvorne sile prevelikega števila naših najboljših stanovskih delavcev. Ves stan se mora zavzeti za gradbo Učit. domov. Napraviti je treba načrt, kje se naj postavijo najprej Učit. domovi in po določenem redu, ki ga sprejme glavna skupščina, naj se vrste vsa mesta, kjer se vzgaja naš naraščaj. Začne pa se naj v obmejnih mestih, kjer mora biti naše najboljšo učiteljstvo.

Poleg Učit. domov pa se moramo oklepati tudi drugih gospodarskih ustanov, ki nosijo naše ime, da ne bodo le po imenu naše, ampak last vsakega stanu. Koliko nesporazumljenj, razdorov so že povzročile te ustanove, ker smo jih smatrali za ustanove učiteljskega stanu, pa so bile le ustanove nekaterih, za gospodarski pokret vnetih in zaslužnih tovarišev in so ostale le njihove radi našega omalovaževanja in nezaznavanja gospodarskega temelja organizacij. Treba se bo oprijeti stvari na pravem koncu in s sodelovanjem nas vseh, da bodo te in bodoče gospodarske ustanove nam vsem v čast in ponos. Po naših gospodarskih podjetjih bo rastel naš ugled in naš vpliv bolj ko po vseh drugih akcijah. Zdrava gospodarska podlaga bo dala naši organizaciji ono življensko moč, ki jo mora imeti vsako podjetje, ki hoče uspevati in se uveljaviti. Brez te bomo le životarili.

Zdrava gospodarska podlaga in izkušeno, uvidevno, širokopotezno vodstvo.

Vodstvo stanovskih edinic.

Kako je z vodstvom naše organizacije? Spomnimo se na naše občne zборе. Kako mrtvo in brez zanimanja se največkrat izvrše volitve vodstva. Kolikokrat se zgodi, da se izvoli na odlično mesto tovariš, ki na to niti ni pristal, radi tega ne prihaja na seje in se v splošnem le malo zanima za

Z začudenjem in nevoljo slišimo trditve, da pouk v metodiki ni potreben, ker vsak učitelj že sam najde pravo pot pri podajanju učne stvarine. Da, najde jo morada, a kdaj, nekateri nikoli ne. Kaj bi rekli k temu znameniti pedagogu kakor Herbart, Diesterweg, Kehr, Rein in dr., ki so dali v svojih delih tudi dragocena metodolška navodila? Učitelj naj torej vse izkušnje, katere so si pridobili šolniki tekom stoletij kratkoma ignorira in hodi svojo pot. Ako je tako, potem tudi ne potrebujemo zgodovine pedagogike, ker ta je obenem tudi zgodovina metodike. Kar se tiče metodike, naj učiteljstvo odkloni vse nasvete tistih, ki šolskega dela ne poznajo. Mi sami si moramo ustvariti metodiko ljudskošolskih predmetov, drugi nam je ne bodo dali. Učiteljstvo pa naj zahteva:

I. da se osnutek zakona za učiteljska priobči, tako da ga more pregledati in staviti svoje predloge, in

II. da se revidira novi učni načrt za praktične vaje na učiteljskih in se pridržijo dobre določbe sedanje statute za učiteljska, posebno tiste, ki se tičejo vzajemnega delovanja profesorjev in vadniških učiteljev pri praktičnih vajah gojencev. Ti predpisi pa se naj na vseh učiteljskih tudi vpoštevajo.

stanovska vprašanja, dostikrat se dogodi, da se člani vodstva od nekaterih določijo in kratkoma vsilijo članstvu. Dogode se slučaj, da pri izbiri odloča prijateljstvo, prvotni vtis kakoga govora, da celo lepša zunanjost, ali je potem čudno, če pod takim vodstvom delo v stanovski edinci zaostane in pride na mrtvo točko? Treba bo dvakrat, trikrat preresetati zmožnosti tovarišev, preden se izvolijo na vodilna mesta. Pri izbiri kandidatov naj odloča njih stanovska zavest, vztrajno delo in uspehi v stanovskem boju. Priznati si moramo, da bi mnogo notranjega nereda, nezaupanja in razprtij ne bilo v naših vrstah, ako bi se članstvo ob najvažnejši točki dnevnega reda občnih zborov: pri volitvah vodstva stanovskih edinic ne pokazalo nepripravljenosti in desinteresiranosti. Ako je vodstvo dobro, je uprava dobra in je tudi za članstvo dobro.

Naš stanovski tisk.

Poleg gospodarskih podjetij in vodstva pa je važno tudi vprašanje našega stanovskega tiska.

Ali se zavedamo vrednosti in pomena stanovskega tiska? Mislim, da bi se sicer toliko ne diskutiralo o naših stanovskih listih, in ne bi pričela vsaka skupina, ki se odcepi od svoje matice ali se na novo ustanovi, takoj z izdajanjem svojega glasila, propagandnimi letaki in brošuricami.

Govorjena beseda vpliva v trenutku, ko jo slišiš, o napisani pa razmišljaš, ko si sam in se hočeš v stvar poglobiti. To samotno premišljevanje, ki je posledica tiškanje besede, kaže človeškemu razumu nove smeri.

Naš stanovski tisk ni na posebno visoki stopnji. Stanovski listi se čitajo le od nekaterih. Večina, ki jo vprašaš zakaj ne čita listov, odgovori: Se ne maram razburjati, to ni stanovski list itd. Ali bo pri takem zanimanju in pri taki kritiki stanovskega časopisa, kakor jo danes slišimo, kmalu prišlo v naših vrstah do stanovskega edinstva? Ali pomaga od članstva tako priljubljeno časopisje kakor je naše dvigati socialni, moralni in integralni nivo učiteljskega stanu. Kolika je moralna opora, ki jo uživajo od toliko čitanega časopisa naša gospodarska podjetja? To so vprašanja,

s katerimi se bomo morali pričeti resno baviti. Svojemu stanovskemu časopisu bomo morali posvečati mnogo več pozornosti. Urediti bo treba pošiljanje člankov in dopisov, določiti pa tudi uredniku njegov delokrog. Dosedaj moremo govoriti le o pokrajinskem stanovskem časopisu, pogrešamo še osrednje stanovsko glasillo.

Nemogoče je govoriti o absolutnem stanovskem edinstvu, dokler tovariši v Južni Srbiji vse leto ne slišijo, kaj delajo in o čem razpravljajo tovariši v Sloveniji in oni v Dalmaciji ne vedo za Vojvodince itd. Preveč smo še ločeni. Tisk pa nas more združiti.

Vsako društvo bi moralo naročiti stanovske liste iz drugih poverjeništev in na dnevnem redu mesečnih zborovanj bi moralo biti poročilo o stanovskem gibanju širrom drugih pokrajin.

Centralno glasillo pa naj bi vezalo vse stanovske edince z iniciativnimi in informativnimi članki in dopisi iz vsega območja Uduženja. Centralno glasillo bi moralo biti obvezno za vsa društva. Dobro organiziran stanovski tisk bi lahko pravočasno opozarjal na razne nameravane nredbe, odloke in amandmane, ki ogrožajo in na slabše spreminjajo naše že pridobljene stanovske in državljanske pravice. Pravčasna obvestila po tisku bi izzvala pravočasne sklepe vsega stanu, ki bi bili v veliko oporo našemu vodstvu, ko se zavzema za pristojnih mestih za pravne in materialne interese učiteljstva.

Pri izdelavi programa dela za bodočnost se ne razblinimo z vsemi mogočimi in nemogočimi načrti, poprimimo se najprej najvažnejšega, drugo pa se bopotem stopnjema razvilo iz že doseženega. Najvažnejše, da bo naše Uduženje uvaževana in priljubljena strokovna zastopnica vsega osnovnošolskega učiteljstva pa je:

1. Dati Uduženju solidno gospodarsko podlago;
2. dvigniti stanovski tisk in
3. izbrati sposobno vodstvo.

Vse troje je enako važno. Brez prvega ni drugega in brez drugega ni prvega; brez tretjega pa ni prvega ne drugega in slabo tretje uniči lahko tudi prvo in drugo.

Te tri točke so kardinalne točke našega stanovskega programa za bodočnost.

Vzpored zborovanja VII. pokrajinske skupščine UJU — poverjeništvu Ljubljana.

V zmislu čl. 18. pravil UJU sklicujemo VII. pokrajinsko skupščino UJU — poverjeništvu Ljubljana

5., 6. in 7. julija 1927 v Narodnem domu v Kranju.

Dne 5. julija:

1. Otvoritev razstave ob 14. uri v telovadnici drž. gimnazije.
2. Ob 16. uri seja ožjega sosveta v fizikalni dvorani drž. gimnazije.
3. Ob 17. uri seja širjega sosveta v fizikalni dvorani drž. gimnazije.
 - a) Nagovor poverjenika.
 - b) Poročilo o poteku in stanju revizije za leto 1924/1925 in 1926.
 - c) Predlogi društev za delegacijsko zborovanje.
 - d) Določitev odsekov: verifikacijskega, gospodarskega, dalje odsekov za teme, za pravila in za predloge.

V odseke pridejo le oni predlogi okrajnih učiteljskih društev, ki so jih za skupščino predložila v »Letnem poročilu«.

ZBOROVANJE DELEGACIJE.

Dne 6. julija:

1. Ob 8. uri verifikacija mandatov pri verifikacijskem odseku ob vrodu v gledališko dvorano Narodnega doma. Vsi predsedniki okrajnih učit. društev in delegati naj se prijavijo verifikacijskemu odseku z legitimacijo, pravilno overovljeno od društva.
2. Ob 9. uri:
 - a) Otvoritev po poverjeniku tov. A. Skulju,
 - b) Poročilo verifikacijskega odseka o navzočih in pri glasovanju upravičenih delegatih. Izvolitev potrebnih odsekov v smislu točke c) seje širjega sosveta.
 - c) Programatični referati:
 - I. Naš podrobnji delovni program s posebnim ozirom na delovanje okrajnih učiteljskih društev. Poroča tov. Jože Pahor.
 - II. Naš gospodarski program. Poroča tov. Alojzij Hreščak.
 - III. Naš tisk. Poroča tov. Jože Ribičič.
 - č) Od 14.—16. zborujejo izvoljeni odseki v gimnazijskem poslopju. Sobe so začinovane s tablico.

Ob 16. uri: d) Tajnikovo poročilo. Poroča tajnik tov. Jos. Kobal.

e) Blagajnikovo poročilo: 1. račun poverjenstva; 2. račun »Zvončka«; 3. proračun poverjenstva; 4. proračun »Zvončka«. Poroča glavni blagajnik tov. Rado Grum.

f) Poročilo nadzornega odbora.

g) Nova pravila UJU. Poroča tov. A. Skala.

h) Poročilo in predlogi odsekov.

KONCERT PEVSKEGA ZBORA UJU UČITELJSTVA.

4. Ob 21. uri koncert pevskega zbora UJU učiteljstva v veliki dvorani Narodnega doma. Po koncertu godba in prosta zabava istotam.

POKRAJINSKA SKUPŠČINA.

Dne 7. julija:

Ob 9. uri:

1. Poverjenikov nagovor.
 2. Vzgoja kmetijske mladine po šolski dobi. Poroča tov. Josip Dolgan.
 3. Naša mati. Poroča tovarišica Josipina Ahtikova.
 4. Rdeči križ — človekoljubna organizacija. Poroča tajnik oblastnega odbora R. K. tov. Ivan Malnarič.
 5. Resolucije.
- Po skupščini položitev venca pred spomenik kralja Petra I. Osvoboditelja. Pevski zbor zapoje državno himno. Nato odhod na pokopališče in položitev šopkov na grob Prešernov, Jenkov, Kmetov in Žumrov. Pevski zbor zapoje »Strunam«.

Dolžnost in stanovska zavest vevlevata, da se udeležijo skupščine vse učiteljstvo osrednjih okrajev.

Uduženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana

dne 1. julija 1927.

Andrej Skulj,

poverjenik.

Josip Kobal,

tajnik.

Vlaki za skupščino v Kranju.

Vlaki za skupščino v Kranju.

Ljubljana	Kranj	Kranj	Ljubljana
Odhod	Prihod	Odhod	Prihod
ob 6:55	ob 7:54	ob 6:24	ob 7:23
» 8:45(b)	» 9:20(b)	» 8:00(b)	» 8:35(b)
» 11:40	» 12:36	» 10:46	» 11:33
» 14:40	» 15:36	» 15:48	» 16:40
» 17:26	» 18:15	» 18:30	» 19:28
» 18:55	» 19:58	» 19:05(b)	» 19:38(b)
» 21:11(b)	» 21:46(b)	» 20:13	» 21:03
Vozovnica stane sem in tja potniški Din 10:50 brzi » 21:—			

Stanovanjski odsek posluje permanentno na postaji 5. in 6. julija. Udeleženci na skupščino naj se zglase pri njem takoj po prihodu vlaka zaradi prenočišča. Kdor še ni javil udeležbe, naj to stori nemudoma.

Informativni odsek posluje v avli Narodnega doma. Daje vsa potrebna pojasnila.

Učiteljski par iz Dalmacije želi provesti ferije u kojem visokem predjelu Slovenije. Moli se za informacije u pogledu cijena one g. kolege, koji bi bili voljni pobrinuti se za

nabavu stana

ili barem informirati. Spravan na sličnu protuuslugu

Dinko Čabov — Primošten (Dalmacija).

Kmetijsko nadaljevalno šolstvo.

KMETIJSKI TEČAJ ZA OSNOVNOŠOLSKOŠKE UČITELJE

na specialni živinorejsko-poljedelski šoli na Grmu.

Ravnateljstvo specialne živinorejsko-poljedelske šole na Grmu pri Novem mestu obvešča s tem vse uprave osnovnih šol v ljubljanski oblasti, da se bo vršil v tej šoli od 10. julija do 20. avgusta 1927 šesttedenski kmetijski tečaj za osnovnošolske učitelje. Smoter tega tečaja je, da se učitelji osnovnih šol usposobijo na predlog Odejenja za kmetijski pouk Ministarstva za kmetijstvo in vode.

Glede tečaja in sprejema v tečaj se objavljajo sledeče:

1. Predavali se bodo tile predmeti: vinogradništvo, kletarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo, živinoreja, poljedelstvo, travništvo, zadržništvo, mlekarstvo, perutinarstvo, kmetijsko gospodarstvo, čebelarstvo, živinodržavstvo, uporaba in konserviranje sadja in zelenjave. Teoretični pouk bo obsegal 24 ur na teden in se bo vršil vsak dan po 4 ure predpoldne. Dnevno od 3. do 6. popoldne pa se vršijo obvezna strokovna praktična dela. Prazniki in po potrebi tudi kakšno nedeljo določeni so za poučne izlete v bližnjo okolico. Zadnje štiri dni tečaja se bodo vršili zaključni izpiti iz vseh predavanih predmetov. O izpiti se bodo udeležencem tečaja izdala izpričevala.

2. Da se bo tečaj mogel vršiti, je potrebno, da se prijavi in udeleži vsaj 10 učiteljev. Ako se jih prihlasi manj, se jih bo dodelilo drugemu zavodu, kjer se bo vršil enak tečaj.

3. V tečaj se sprejme največ 15 učiteljev iz ljubljanske oblasti. Prošnje za sprejem v tečaj se morajo vložiti najpozneje do 5. julija t. l. preko pristojne uprave osnovne šole na ravnateljstvo specialne živinorejsko-poljedelske šole na Grmu. V tečaj sprejete prošilce bo ravnateljstvo obvestilo takoj po poteku roka za vlaganje prošenj. Vsi sprejeti se morajo zglasti dne 11. julija predpoldne pri ravnateljstvu zavoda.

4. Glede oskrbe in prehrane udeležencev tečaja ni nič določenega. Ravnateljstvu pa bo mogoče dati na razpolago v internatu stanovanje brezplačno, prehrano pa proti odškodnini 12 do 15 Din na dan.

— K anketi za kmetijsko-nadaljevalne šole, ki bo dne 10. julija t. l. ob 10. uri dop. na kmetijski šoli na Grmu, naj prinesejo udeleženci »Učni načrt za kmetijske-nadaljevalne šole«, ki je bil priložen Učit. Tov. št. 7. z dne 16. februarja 1922. Uprava nima nobenega izvoda več v zalogi. Udeleženci naj načrt doma proučijo in sestavijo za devne izpreminjevalne predloge.

— Kmetijski tečaji za učitelje. Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok O. N. br. 38.632 od 11. VI. 1927 na podlagi odloka poljedelskega ministrstva št. 24.615 od 9. IV. 1927., ki v njem javlja, da se vršijo od 10. julija do 20. avgusta t. l. šesttedenski kmetijski tečaji v 14 nižjih in specialnih kmetijskih šolah z namenom usposobiti osnovnošolske učitelje za poučevanje na kmetijsko nadaljevalnih šolah. Na vseh šolah je preskrbjeno za udeležence tečajev brezplačno stanovanje in olajšave pri ustanovitvi skupne menze. Učne osebe bo plačalo poljedelsko ministrstvo. Potne stroške pa morajo plačati udeleženci tečajev sami.

— Tečaji se bodo vršili v sledečih krajih:

1. Grm pri Novem mestu za 15 udeležencev iz ljubljanske oblasti; 2. Sv. Jurij pri Celju za 25 udeležencev iz mariborske oblasti; 3. Ilok v Sremu za 15 udelež. iz sremške oblasti. 4. Slavonska Požega za 20 udelež. iz osečke oblasti. 5. Križevci za 15 udelež. iz zagrebške obl. 6. Gospić za 25 udel. iz Primorske krajiške in splitske oblasti. 7. Novi Sad za 15 udelež. iz bačke obl. 8. Ada za 30 udelež. iz beogradske in podunavske obl. 9. Vukovo-Negotin za 25 udelež. iz timoške in požarevačke obl. 10. Čuprija za 20 udelež. šumadijske in kruševske obl. 11. Aleksinac za 15 udelež. iz niške, kosovske in vranjske obl. — Razen teh bi se lahko vršili tečaji v Butminu pri Sarajevu in v Banja Luki za po 20 udelež. Ti bi morali stanovati v kaki bližnji osnovni šoli, ker ni tamkaj na razpolago potrebnih stanovanjskih zgradb. — Vsi reflektanti naj vložijo kolkovane prošnje direktno na ravnateljstva dotičnih šol najkasneje do 1. julija. (Odlok je sploh prepoznano izšel za ta rok in bo že iz tega razloga rok moral biti podaljšan. Op. uredn.)

Splošne vesti.

IZJAVA.

Glede razprav v nekotih učit. društvih, da »spravni odbor« oziroma podpisani nismo bil upravičen razposlati učit. društvom okrožnic s predlogi za spravo, da smo kršili disciplino v organizaciji itd., si dovoljujem podati sledečo izjavo:

1. Kot organizirani člani UJU imamo v smislu točke b § 8. poslovnika poverjenstva UJU pravico in dolžnost, sodelovati na izvrševanju za združitev vsega učiteljstva. Ta namen je zapopaden v § 2. omenjenega poslovnika in tudi v § 2 pravil UJU.

2. Vsako učiteljsko društvo ima ob svojih zborovanjih na dnevnem redu tudi »dopise«, a nobeno nima v svojih pravih določbe, da mu smejo dopise pošiljati samo lastni člani, iz česar sledi, da mu sme dopisovati vsakdo torej tudi mi. Naša okrožnica je namreč spadala med dopise.

Ročni katalog za l. 1927-28 z vsemi novimi podatki bo skoro gotov. Pošljite prednaročilo!

3. Člani spravne odbora smo namestili storiti za učiteljski stan dobro delo. Dobra dela smo dolžni vsi opravljati, za kar ne potrebuje nikdo od nikogar nobene posebne pooblaščenja, saj nas v to pooblašča tudi točka b § 8. poslovnika. Razen tega nam je naša velika ljubezen do sloge in tovarišstva narekovala, ker se ni nikdo drug lotil tega dela, nam skušamo mi predlagati spravo med UE in UJU.

4. Obžalujem globoko, da so se naši predlogi krivo smatrali za nezaupnico ožje mu sovetu, ne, oni so obsegali na obeh straneh le koncesije, kar dokazuje beseda »prostovoljno«. Obžalujem tudi, da so se naši tovariši, ki nastopajo v svoji zmoti proti nam z očitki, obdolžitvami, da celo z grožnjami. Kdor se hoče maščevati, naj se znoši nad menoj, a ne nad mojimi tovariši, ki so delali z menoj vred le v dobri veri. Ljubezen in pravo tovarišstvo ne očita nikomur ničesar, ne podtika slabih namenov, ne grozi in ne žuga, temveč pozablja in odpušča vse zmotne; zato bi naj tudi med UE in UJU vse odpuščeno in pozabljeno. Ujedinimo in složimo se, ki smo dobrih misli in dobrega srca! Naš stari dolg do neizvršene Svatoplukove oporoke naj ustvari tudi med UE in UJU potrebno spravo in slogo za ves naš stan. V slovi je blagor, kdor je proti nji, dela v smislu znanega staroslovenskega zla. Duh ilirskega pokreta kliče tudi nam: »Bog pomozi k našoj slozi!« (Ljudevit Gaj.)

Maribor, dne 26. VI. 1927.

Radoslav Knaflič.

— Učiteljski tovariš ne izide prihodnji teden zaradi pokrajinske skupščine, ki se vrši v tork, sredo in četrtek v Kranju. Današnja številka je izšla šele v soboto, ker smo nameravali uvrstiti tudi račune poverjenstva. Ker so se računi zaključili šele 30. junija in jih mora pregledati in podpisati nadzorni odbor, jih kljub temu zaradi kratkega časa nismo mogli uvrstiti. Dobe jih delegati v odtisku in bodo tudi natisnjeni v prihodnji številki. V današnji številki prinašamo zategadelj samo proračun.

— Z današnjo številko je pričel izhajati nov letnik Učiteljskega tovariša za šol. leto 1927./28., ker zaključuje Udruženje odslej svoje račune s 30. junijem vsakega leta.

— Ali pripadajo kontraktualnim učiteljem rodbinske doklade. Tozadevno notico je tiskarski škrat komotoma vrnil v zadnjo številko. Pripravljena je bila za eno prejšnjih števil, a je izpadla, ker se je med tem to vprašanje ugodno uredilo. Kontraktualnim učiteljem pripadajo tudi rodbinske doklade.

— Izplačilo dvomesečne posmrtni pomoči vdovam učiteljev je pričela izplačevati delegacija min. financ po nalogu ministrstva. Pomotoma nekaterim niso nakazali tudi pripadajoče draginske doklade. Prizadete naj vložijo prošnjo za izplačilo drag. doklad, kateri naj priloži prepis dekreta s katerim jim je bila nakazana dvomesečna pomoč.

— Okrajno učiteljsko društvo v Litiji je zborovalo dne 18. junija v Ljubljani. O tem zborovanju je napisal »Jutrov« poročevalec iz Litije, da se je zborovanja UJU za litijski srez udeležilo 35 učiteljev in 10 učiteljev in to radi tega, ker »so si ustanovili učitelji svoje društvo »Edinstvo«. To poročilo je dvakrat tendenciozno. Zborovanja se ni udeležilo le 10 učiteljev, marveč 12, vseh pa je v UJU iz tega sresa — 20. Udeležili se pa niso zborovanja zato, ker je ob koncu leta vsak preobložen z delom ter so se opravičili, ne pa morda radi članstva pri »Edinstvu«. Tudi je naredil »Jutrov« poročevalec slab poklon tovarišcem, ki jih očitno šteje med manj vredne, ker niso v separatističnem »Edinstvu«. Kadar pa je na sreskem zborovanju UJU navzočih 70 in več članov, takrat pa Jutrov poročevalec molči. Priporočamo mu, če je poročevalec iz učiteljskih vrst, naj opusti do pisovanje o stvarih, ki ne spadajo v politične liste. Če ga pa vleče srce k »Edinstvu« — prosta mu pot. Litija, 24. junija 1927. Učiteljsko društvo za litijski okraj.

— Da se spoznamo. Pevski zbor UJU je priredil 19. junija t. l. koncert v St. Vidu v lični in prostrani dvorani »Doma«. Pričakovati je bilo ogromne udeležbe že z ozirom na pester vzpored, kakor tudi na zbor, ki ga tvori požrtvovalno učiteljsko. Toda takozvani »naprednjaki« so to prireditve kompaktno bojkotirali in s tem javno in odkrito pokazali mržnjo do učiteljskega stanu. Nasprotno pa smo videli častno zastopano duhovščino in občinstvo, ki politično pripada SLS, torej stranki, ki je med učiteljskim obsovanjem kot največja nasprotnica šole in posebej še učiteljskega stanu. Ali ravno s tem koncertom smo si na jasnem. Dejanja govore dovolj — poseben pa v St. Vidu — že izraža persekucijskih časov učiteljskega, o naklonjenosti do našega stanu. Naprednjaštva se ne kaže le z volilnimi kroglicami in s preganjanjem učiteljskega kakor tudi ne s bojkotiranjem kulturnih prireditev v »klerikalnem« Domu, tega bi se morali zavedati tudi šentvriški »naprednjaki«. Če je članstvo UJU odločeno pokorščino partizanstvu, v korist

lastnega ugleda in v korist vseh, ni še utemeljeno, da se ga mora od gotove strani ignorirati, kajti mi ne bomo nikdar dopustili monopoliziranja šole in našega stanu ljudem, ki bi nas z bičem vladali, kakor se je to dogajalo v pretekli dobi. Mi hočemo vršiti svojo misijo dalje preko te pešice slovenskih »naprednjakov« v polni svesti, da ne bo dolgo tega, ko bo velika večina slovenskega ljudstva za nami in z nami. — UJU in mi z njim smo lahko ponosni, da se je odprla vrzel slovenskega učitelja tudi tam, kjer ni bilo do sedaj vstopa. Da podedovali smo ledino, in to ledino bomo obdelali v skupnem delu z našim ukaželnim slovenskim ljudstvom v rodovitno polje, pri čemer zavzema sedaj prvo mesto naš pevski zbor UJU, na katerega mora biti ponosen sleherni član UJU. Večina slovenskega ljudstva simpatizira z nami, in to je dovolj jasno povedano, da smo si zbrali pravo pot — z narodom za narod! — Josip Macarol.

— Začasni učitelj. Prosvetno ministrstvo je izdalo naredbo, da se v bodoče ne sprejema več v službo začasnih učiteljev, a onim, ki imajo že 2 leti začasne službe, se dovoli polaganje izpita v svrhu pridobitve stalnosti. Položiti ga pa morajo do konca šol. l. 1927/28. Oni, ki še nimajo dve leti službe, smejo polagati zrelostni izpit, če imajo za to zakonito pravico, drugi se pa odpuste iz državne službe.

— Podaljšanje počitnic s prireditvijo verskih vaj ali učiteljskih zborovanj, na dan pred počitnicami ali dan po počitnicah, je smatrati kot nepravilno postopanje. Prosvetni inspektor je izdal odlok, v katerem svari pred takim samovoljnim podaljšanjem počitnic.

— Na moškem učiteljskem v Ljubljani so se vršili zrelostni izpiti pod predsedstvom ravnatelja A. Doklerja v času od 13.—18. junija. Od 23 pripuščenih kandidatov je položilo izpit 18 in sfer: Ankele Franc, Bavdek Dušan, Berce Vladimir, Dacar Viktor, Dodić Ivan, Ferjan Milan, Klun Franc (z odliko), Kobilica Rudolf, Košmerl Vinko, Majnik Ferdo, Mihelić Franc (z odliko), Primožič Ivan, Roje Andrej, Tome Ivan, Tratar Josip, Turk Josip (z odliko), Volk Stanko in Zeleznik Marijan. Pet kandidatov je dobilo ponovljalne izpite, ki jih imajo polagati v jesenskem roku.

— Tovarišicam na Gorenjskem! Učiteljska službujoča na večerzredni šoli v kraju, ležečem v najbližji okolici Maribora, želi menjati mesto. Vpoštevata samo kraje ob železniški progi. Event. ponudbe z opisom šolskih in krajevnih razmer je poslati na uredništvo »Uč. Tov.« pod šifro: »Gorenjsko«.

— Sv. Jakob v Slov. goricah. Kjer ni spoznanja ni ljubezni. Da spoznamo nekaj slovenskih lepote, je šla naša šola na izlet v Radence. Prijeten in poučen dan so s svojimi velikodušnimi prispevki omogočili predvsem naš dobri gospod župan Matija Peklar in trgovec gospod Snuderl, kakor tudi gospod župnik Erhatič in gospod Dominik Peklar. Iskrena jim hvala!

— Oklic našemu učiteljsstvu. Sreski odbor Podml. Dr. Rd. Križa v Dol. Lendavi izdaja za našo mladino list »Slovenska Krajina«, ki izhaja mesečno med šol. letom ter stane letno 10 Din. Pomen tega lista označi najlepša ocena v marčevi (7.) številki letošnjega »Popotnika«, zato ne bomo tu o tem obširno razpravljali. Nekaj številskomo razposlali ob sklepu leta vsem šolam, ki naj jih brezplačno razdele med šol. mladino. Obenem vabimo vse tov., naj skrebe, da bo imela vsaka šola vsaj po en izvod, kajti 10 Din letno bodo vsi učenci ene šole že zmogli, če ni kritja iz šol. proračuna. Tov., podpirajte naše delo! — Sreski odbor Podml. Dr. Rd. Križa v Dol. Lendavi.

— Šmihel pri Novem mestu. Dne 5. in 6. t. m. je priredila tukajšnja osnovna deška šola razstavo deških ročnih del. Razstavljeni so bili izdelki vseh razredov. Gotove stvari so bile izdelane z neverjetno fineso. Tu si videl sani, samokolnice, vozičke, jerbace, grablje, vile, vajke, sekire, nože, vilice, žlice, kuhalske, valjare, lopate, toporišča, kosilšča, tam z gline račke, goske, kokoške, piščance, ptičke z jajci v gnezdih, pisanice, občestna mala znamenja, psičke, leve, žirafe, tigre, stanovanjske hiše, planinske kočice. Na stenah so visele ljubke risbe najmanjših in fine najvrednejših učencev. — Kaj vse se doseže s podeželskimi otroci, je pokazala ta razstava lesenih in glinastih izdelkov, ki je gotovo bila ena prvih in edina te vrste v novomeškem šolskem okolišu. V dveh dneh si je ogledalo razstavo več stotin ljudi, največ starši in mješčani. Da je razstava dosegla svoj namen, gre hvala vsemu učiteljsstvu šmihelske šole, a tudi pridnim učencem, saj so bili lahko veseli, ker so pokupili obiskovalci po večini razstavljene predmete. Tovariši in tovarišice posnemajte šmihelsko osnovno deško šolo! — Liliša.

— Vsa upraviteljsva osnovnih in ravnateljstva meščanskih šol opozarjamo, da je zadnji čas, da si naroče neobhodno potrebno učilo: »Sadni izbor za Slovenijo«. Zbirka bo obsegala 40 barvanih slik, za naše kraje najvrednejših sadnih vrst (jabolk, hrušek, breskev, marelic, sliv in črešenj). Umetniško izdelane barvane slike bodo na

lepljene na štirih velikih tabelah od trpežnega kartona s pripravo za obešanje. Zbirka bo dodana posebna knjižica z opisom vseh naslikanih sadnih vrst. Istočasno si lahko naroče šol. upraviteljsva knjigo »Sadni izbor za Slovenijo«, v kateri bodo prav tiste slike s popisom. Knjiga bo vezana v platno in lepo opremljena. Cena tabelam z brošuro je za prednaročnike 85 Din, knjigi pa 65 Din. Knjiga bo stala pozneje v knjigarnah mnogo več. Tabel pa bo dalo napraviti »Sadjarsko in vrtnarsko društvo«, katero bo delo izdalo, samo toliko, kolikor bo prednaročnikov.

Vsa upraviteljsva opozarjamo, naj naroče table ali knjigo vsaj do 15. julija t. l., ker se sprejemanje s tem dnem zaključuje. Naročilo je podatki po dopisnici na naslov: Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani, Resljarska cesta 24/II.

— Učiteljsko društvo za laški okraj vabi tovariše in tovarišice svojega okraja, da se prostovoljno prijavijo k udeležbi počitniškega izobraževalnega tečaja, ki se bo vršil v drugi polovici meseca avgusta (teden dni) v Mariboru (ali Ljubljani). Prijavo naj pošlje preds. Učit. društva za laški okraj Rob. Plavšaku, šol. uprav. v Trbovljah, kjer dobi pravočasno nadaljnje informacije.

— Uredništvu Učiteljskega tovariša. Rezolucija organizacije UJU ocačok sresa od 4. VI. 1927. Konstatujući sa ogorčenjem, da je učiteljski stalež izgubio sve one tekovine za koje se je borio — u prvom redu krivnjom nas samih — smatramo za najakutelniji problem i najhitniju potrebu — borbu za povratak ranije zakonom stečene prava i borbu za današnje jedinstvenog školskog zakona, koji će ta prava garantovati. Kao preduvet toga tražimo rad na potpunju solidarnosti učitelja i okupljanje svih učitelja u državi SHS u jednu celinu. — Da manifestujemo našu rešenost na najodlučniju borbu i volju da sve učinimo što do nas stoji za postignuće uspeha, pozivljamo Izvršni Odbor UJU da kao najvažniji rad na skupštini UJU u Skoplju istakne: »Reorganizaciju UJU u svrhu odlučne borbe za gornje ciljeve i postizanje potrebnih mera, da se ti ciljevi postignu«. Pošto je svaka rasprava — kraj ovakova stanja u sadašnjosti — o programu rada za budućnost — bespredmetna, pozivamo Izvršni Odbor UJU da prvu temu (u stečaju) skine sa dnevnoga reda a mesto toga uputi poziv svima učiteljima u državi — bez obzira kojoj organizaciji ili stranki pripadaju — da dođu na skupštinu radi manifestovanja gornjih ciljeva. — Ujedno pozivamo i druge sreske organizacije, da uprave isti zahtev Izvršnom Odboru, a ako odbor to ne bi usvojio, neka se sprema, da rad na Glavnoj Skupštini sami upute tim pravcem. — Tomo Jurković, tajnik.

— Uredba o krajevnih šolskih odborih. V nekem konkretnem slučaju je odredil marib. župan glede nadučitelja in nadučiteljice: Zadnji odstavek čl. 3 uredbe o krajevnih in oblastnih šolskih odborih tolmači veliki župan mariborske oblasti z odl. P. br. 2998/4 od 24. 5. 1927 tako-le:

»Kjerkoli bi po besedilu uredbe spazdalo v krajevni šolski odbor več oseb iste vrste (upravitelji osnovnih šol), pride vanj le po ena oseba označenih vrst in sicer najstarejša po činu.

— Učiteljski dom v Mariboru prosi vse tiste, ki dolgujejo še kak znesek na zemljevidih in grbih, da ga začetkom počitnic poravnajo. Nekaj prav starih dolžnikov je tudi še na knjižici »Šola v nebesih«. Člarnarina naj bi se vsaj delno vplačala že med letom, da ne pride koncem leta vse na enkrat.

— 25.letnico službovanja praznujemo absolventi ljubljanskega učiteljskega dne 6. avgusta t. l. Podrobna navodila slede pismono. — Grum.

— Vsem podružnicam »Družbe sv. Cirila in Metoda«. Dne 5. julija je praznik naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Zažgite kresove njima na čast po širni našši domovini! Visoki plameni Ciril Metodovih kresov naj bodo viden znak, da nismo pozabili naših neodrešenih bratov in sester, ki hrepene po svobodi. Njihove prošnje do nas se dvigajo kakor ognjeni zubli kresovi: »Podpirajte nas zasužnjene in ogrožane, dokler nam ne zasije zarja sva bodele«. Na severu in jugu je začel naš neprijatelj s podvojeno silo delati v našo propast — ali naj mi spimo in čakamo narodne smrti? P. n. podružnice in prijatelji družbe, spomnite se ta dan s prispevki naše obredne družbe. — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

— Zahvala. Prva kranjska tvornica tešenin »Pekatele« je darovala Učit. konviktu 500 Din. Društvo ji izreka tem potom zahvalo in priporoča njene izdelke. — Jos. Kopal, blagajnik.

— Ljudska samopomoč, podporno društvo za Slovenijo se je po vzgledu učiteljske in drugih samopomoči ustanovilo z odobrenjem mariborske oblasti za vse sloje brez razlike stanu in starosti s sedežem v Mariboru. To društvo je namenjeno v prvi vrsti za vso podeželno prebivalstvo, ki je v smrtnih slučajih mnogokrat najbolj potrebno nujne podpore za kritje raznih stroškov kakor pogrebni, zdravniških in

drugih družinskih in ki ni imelo do sedaj še nobenega sličnega splošnega podpornega društva. Prihodnje dni se bode razposlalo vsem šolskim upraviteljstvom in drugim podeželnim uradom izvlečki iz pravil in pristopne izjave tega društva s prošnjo, da se naj istim posveča mogoča pozornost in podpora, ker je društvo samo le v blagor in dobrobit vsega prebivalstva Slovenije. Glej tozadevni oglas!

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh ste prejeli položnice za tri smrtne slučaje: 144. Jožef Černe Leskovec, 145. Marija Burja Ljubljana (Vič) in 146. Adolf Harmel Cerknica. Članski prispevek znaša 16 Din, pri zakonskih parihi 31 Din. Zamudnikom sem prišel k temu zaostanek. Nakažite takoj in v prvih dneh meseca! Posebno se obračam do zamudnikov, ki dolgujejo večje zneske, da ne prezrejo pisem in opominov, katere so v teh dneh prejeli. Brez denarja (članskih prispevkov) ne bo posmrtnin! — Za zadnje tri smrtne slučaje so prejeli dediči 31.155 Din na posmrtninah. US ima 2084 članov. Posmrtnina znaša 10.420 Din.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

PEVKE IN PEVCI PEVSKEGA ZBORA UJU!

Prihodnji koncert priredimo v Kranju, dne 6. julija ob 21. uri. Dolžnost nas vseh je, da gotovo polnoštevilno sodelujemo pri tem izredno važnem koncertu. Pokazati moramo svojim tovarišem-icam, kako je naša ložena njihova podpornina in pridobiti si moramo novih prijateljev.

Tečaj se vrši 4. VII. ob 16. uri v Gl. Mat. ter traja 5. ves dan, 6. pa dopoldne. Popoldne se odpeljemo. Tudi skušen naj nihče ne zamudi, ker bomo pridal še par slovenskih, novih pesmi. Tokrat apeliramo na Vašo točnost in vestnost — da ne bo nepotrebnih razburjenj pri udeležencih — radi zamudnikov. Prijavite stanovanje in hrano — pravočasno tajniku Zupanciču, Cesta na Rožnik 5.

Razpisi služb.

—r Razpis učiteljskih služb v mariborski oblasti. Po nalogu ministrstva za prosveto z dne 26. maja 1927. l. O. N. Br. 33.383, se razpisujejo v mariborski oblasti nastopne učiteljske službe: Srez Maribor levi breg: a) na I. dekliški osnovni šoli v Mariboru, Miklošičeva ulica ena služba za učiteljico, b) na II. dekliški osnovni šoli v Mariboru, Magdalenski trg, ena služba za učiteljico, c) na šestrazredni osnovni šoli s štirimi vzporednicami v Lajtersbergu-Krčevini ena služba za učitelja. Prošnje naj se opremijo, kakor se to zahteva v zadnjih štirih odstavkih tukajšnjega razpisa P. br. 403/16—27, Uradni list 20 z dne 22. februarja 1927, ter vložijo pri pristojnem šolskem upravitelju najkasneje do dne 20. julija 1927., sreski poglavarji pa naj jih predložijo najkasneje do dne 25. julija 1927.

Društvena zborovanja UJU.

Sklepi društev:

AKCIJA TOV. KNAFLIČA PO OKRAJNIH DRUŠTVIH.

I. Savinjsko učiteljsko društvo, je sklenilo 11. junija t. l. na zborovanju v Letušu: Stavi in sprejme se predlog: Dopis spravnega odbora v Mariboru prepuščamo po verjenstvu UJU, v katerega imamo popolno zaupanje.

II. Logaško učiteljsko društvo, je sklenilo 11. junija t. l. v Dol. Logatcu: 3. Na dopis spravnega odbora iz Maribora je bilo sklenjeno: Če so člani organizacije »Edinstvo« znali iz UJU izstopiti, bodo znali tudi v UJU zopet pristopiti. Ostalo odklanjamo.

III. Novomeško učiteljsko društvo, dne 11. junija t. l. na Ajdovcu: Izmed vseh dopisov, ki so jih prejeli prahu Knafličev dopis, ki se je zavrnil, ker ni prišel od kompetentne strani. Po končani debati je stavil tov. Hočevav navedeni predlog, ki je bil soglasno sprejet: Ker krožijo govorice, da bi se »Edinaši« spojili s člani UJU, če bi ne bilo v današnjem ožjem sovetu nekaj članov, ki so bili tudi v letu 1925./26. člani ožjega sosveta, se naroča vodstvu UJU, da zadevo prouči ter naj eventualno teh članov na prihodnji pokrajinski skupščini ne kandidira, odnosno naj se jih opozori, da časoma sami odlože svoja mesta v ožjem sovetu.

IV. Dolenjelendavsko učit. društvo, dne 10. junija t. l. v Turnišču: Sprejme se predlog tov. Kontlerja, da preide društvo brez debate ta dopis in si usvaja resolucijo bratskega društva mur. soboškega.

V. Učiteljsko društvo za ormoški okraj, zbrano dne 18. junija t. l. na svojem zborovanju odklanja okrožnico tov. Knafliča, ker priznava samo poverjenstvo UJU ter

Ali ste že naročili Gröbming-Lesica-Mole: Srbskohrvatsko-slovenski slovar?

v njem včlanjena društva, ne pa raznih »akcijskih« in »spravnih« odborov, ki niso upravičeni za samolastno nastopanje. Ob enem izjavljamo, da stojimo na stališču stanovske sloge in edinstva, kakor je izraženo v deklaraciji, ki nam je kažipot za našo stanovsko politiko in ki omogoča vstop vsem tovarišem in tovarišicam brez razlike mišljenja, torej tudi tistim, ki so združeni sedaj v »Edinstvu«.

Poročila:

Učiteljski tabor v Mežici.

Skupno zborovanje mežiškega, marenberškega in slovenjgraškega društva se je ob častni udeležbi zlasti najbolj oddaljenih tovarišev vršilo 11. junija v Mežici v monumentalnem poslopju osnovne in meščanske šole.

Upravitelj osnovne šole tov. Fenig in ravnatelj meščanske šole Hergouth sta oba v svojih pozdravnih govorih povedala nekaj pomembnih besed, prvi o Mežici, njenih borbah in borcih, njih uspehih in neuspehih, drugi o skupnem delu in skupnih ciljih osnovno- in meščanskošolskega učiteljskega društva. Tov. Doberšek je izročil pozdrave oblastnega poslanca Möderndorferja. Zborovanje je vodil predsednik slovenjgraškega društva, tov. Purkart, ki je dal inicijativo za skupno zborovanje. V daljših, dokumentarčno podprtih izjavanjih je podal predzgodovino deklaracijskega pokreta, omenil protestno zborovanje v Dravogradu jeseni leta 1924, ter ulogo zborujočih treh društev v tem pokretu.

Nato je razvil tov. Pahor v obširnem referatu svoje misli o delovnem programu naše organizacije s posebnim ozirom na naloge okrajnih društev. Pregloboka je bila zasnova in preveč je bilo lepih misli, da bi bila mogla debata še kaj pomembnega dati. Vrtela se je okoli tehnične izvedbe programa. Nemogoče je tu samo površno

napraviti bogato vsebino referata, ki je na pravil na vse globok vtis in bo gotovo, ko bo enkrat natisnjen in dostopen širokim krogom učiteljstva, pomenil za organizacijo odločen in odločilen korak naprej k programatičnemu delu.

Pri popoldanskem nadaljevanju zborovanja je poročal tov. poverjenik Skulj, ki smo ga povabili na zborovanje, o delovanju poverjeništv, o stanju organizacije in gospodarskem njenem položaju ter žel za svoja izvajanja burno odobravanje. Po zborovanju so si udeleženci ogledali kraj ter znamenite naprave svinčenega rudnika v Žerjavu. Zborovanje je bila lepa, pomembna manifestacija stanovske misli ob meji, tembolj, ker se je vršila v — Mežici.

+ OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA ORMOŠKI OKRAJ je zborovalo 14. maja t. l. v Ormožu. Navzočih je bilo 44 društvenikov ali 79%.

Pozdravivši navzoče, čestita tov. predsednik tovarišem in tovarišicam, ki so srečno prestali usposobljenostni izpit, in sicer: Vlasti Bitenc, Karli Vuk, Sedovnik Mariji, Alojziju Jenku in Karlu Štokeljnu.

Dopisi. Z večino glasov se osvoji sklep, da se članstvo našega društva odzove pozivu »Pedagoškega krožka v Mariboru« ter pristopi korporativno h krožku, toda šele v novem društvenem letu. — Na apel »Zveze kulturnih društev« ne more prirediti naše društvo »kulturnega dne«, zato bo prispevalo gotov znesek Zvezi iz društvene blagajne. — Učiteljstvo ugovarja vsebini odloka ministrstva prosvete od 26. marca 1927, št. 20.600, ki zvrča vsa zla v prosveti na rame učiteljstva, kakor tudi proti onim določbam finančnega zakona, ki okrnjuje pravne in materialne zadeve našega stanu.

Predavanja. Sledilo je zanimivo predavanje tov. Jenka o življenju in delovanju vzgojitelja Pestalozzija; tov. Rosina pa je predaval o skladatelju velemojstru Beethovnu. Oba predavatelja sta očrtala zasluge obeh velikanih, ki sta si stekla nesmrtno slavo. Kako sta predavanji ugajali, je pričalo laskavo priznanje navzočih. Nato je podal tov. Rajšp poročilo o zadnjem občnem zboru »Učiteljskega doma« v Mariboru.

Volitev delegatov. Za pokrajinsko skupščino UJU v Kranju so soglasno izvoljeni: Delegata: Vlado Porekar in Milan Megla; namestnika: Josip in Ida Rajšp. — Za glavno skupščino UJU v Skopju je izvoljena za delegatino tov. Olga Siljanec.

Sklepi. Učiteljstvo naj skrbi, da se rabi pri pouku čim več zemljevidov, ki jih je izdal »Učiteljski dom«. — Tov. Rajšp priporoča, da bi se učiteljstvo spominjalo »Učiteljskega doma« z zvišano članarino, kakor je predpisana.

× UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ DOLNJA LENDAVA je zborovalo dne 2. aprila v meščanski šoli v Dolnji Lendavi.

Kot prva točka na dnevnem redu je bila hospitacija. Učiteljstvo je hospitiralo pri nastopu tov. Krista v rokotvornem pouku. Tov. Krist je nazorno pokazal postopek pri modeliranju raznih predmetov iz ilovice.

Po prečitaniu zapisnika so sledili dopisi. Dopis »Učit. doma« v Mariboru, v kojem poziva društvo, da voli zastopnika v odbor U. D. Izvoljen je bil tov. Kontler. — Dopis »Pedagoško-didaktičnega krožka v Mariboru«, v kojem vabi društvo k pristopu. Tozadevno se ni sklenilo nič definitivnega.

Referat tov. Iz. Horvata: »Naše manjšinsko šolstvo«. Referat je zbujal občo pozornost. Po prečitaniu se je raz-

vila živahna, mestoma celo burna debata, v kojoj je posegalo skoro vse članstvo. Soglasno je bil sprejet predlog tov. predsednika, da se referat objavi v »Učit. Tovaršu«. Soglasno so bile sprejete tudi resolucije, ki jih je predlagal referent.

Pri slučajnostih je tov. blagajnik opozarjal članstvo, da zadosti dolžnostim namram društvu. — Tov. Gorišek predlaga, da društvo da okrajni učiteljski knjižnici 1000 Din. Predlog se sprejme. — Sprejme se tudi predlog, da se vrši redni občni zbor društva 10. junija v Turnišču. — Med zborovanjem je cirkulirala nabiralna pola društva upokojencev; nabralo se je 68 Din. — Tajnik.

MALI OGLASI

Pozor društva!

O priliki 25- in 50letnic ter drugih prireditve se najtopleje priporoča za fotografiranje skupin foto-atelje D. ROVŠEK, Ljubljana, Kolodvorska 34. Za prvovrstno delo jamčim Cene solidne.

UPRAVA POPOTNIKA

ima več nevezanih letnikov Popotnika na prodajo do leta 25/26 à 20 Din od leta 25/26 à 50 Din. Dalje ima posamezne številke vseh letnikov à 5 Din komu na razpolago.

TRAJNE KODRE (Dauerwellen).

Mesece trajajoče valovite in kodraste lase z »Realistic Mayer apparatom« in za posebno trdovratne lase ta najnovejši švicarski tip elektr. aparat, kateri vsako damo zadovoljiti mora; izvršuje kot prvi strokovnjak v Sloveniji pod osebnim vodstvom lastnik damskega frizirskega salona

ŠTEFAN DOBAJ v Mariboru, Gosposka ulica 36.

Sklicujoče se dame na ta list imajo znaten popust.

Kaj je „Ljudska samopomoč“?

„Ljudska samopomoč“ je podporno društvo za Slovenijo s sedežem v Mariboru, ki izplača po smrti člana zakonitim dedičem Din 1000—, 2000—, 4000—, oziroma 10.000— Din podpore. Za to podporo plača vsak član v slučaju smrti posameznika 25 para, oziroma 1—2—5 Din članarine. — Sprejmejo se do nadaljnjega vse zdrave osebe brez razlike stanu in starosti, torej tudi otroci. — Zahtevajte zastojn pravila in pristopno izjavo od

„Ljudske samopomoči“ v Mariboru.

Poverjeniki za vsak kraj dobrodošli!

A. & E. Skaberne, Ljubljana.

CEFIR

za srajce in bluže
v veliki izberi!

Telikan

ZALOGA BARV, TUŠEV IN RADIRK
POVSOD NA ZALOGI • TISKOVINE NA ZAHTEVO
GÜNTHER WAGNER, WIEN X. 1.

Podpirajte pevski zbor UJU!

Glavni in odgovorni urednik Ivan Dimnik v Ljubljani. Za oglasni del odgovarja Rado Grum v Ljubljani. Izdajatelj: UJU — poverjeništvo Ljubljana, odgovarja Andrej Skulj v Ljubljani. Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani; zanjo odgovarja France Štrukelj v Ljubljani.